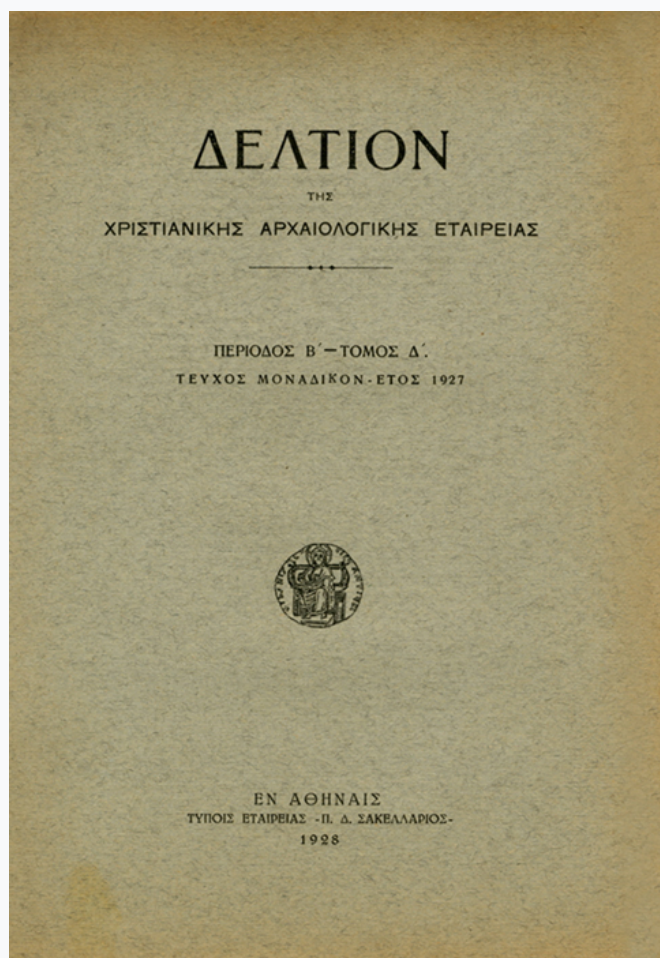

Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας

Τόμ. 4 (1928)

Δελτίον ΧΑΕ 4 (1927), Περίοδος Β'

Βιβλιογραφία

(ΧΑΕ) ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

doi: [10.12681/dchae.1340](https://doi.org/10.12681/dchae.1340)

Βιβλιογραφική αναφορά:

ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ (ΧΑΕ). (2013). Βιβλιογραφία. *Δελτίον της Χριστιανικής Αρχαιολογικής Εταιρείας*, 4, 103–104. <https://doi.org/10.12681/dchae.1340>

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Βιβλιογραφία

Αλέξανδρος ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΥΣ

Δελτίον ΧΑΕ 4 (1927), Περίοδος Β' • Σελ. 103-104

ΑΘΗΝΑ 1928

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΠΑΣΧΑΛΗ

Η ΑΝΔΡΟΣ, ἥτοι *ἱστορία τῆς νήσου ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς*. Τόμος Β' ἀπὸ τῆς Φραγκοκρατίας μέχρι τῆς καθ' ἡμᾶς ἐποχῆς. Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» 1927.

Περὶ τοῦ Α' τόμου τοῦ σπουδαιοτάτου τούτου περὶ Ἀνδρου συγγράμματος διελάβομεν ἤδη πρὸ διετίας ἐν τῷ «Δελτίῳ» τοῦ ἔτους 1926 καὶ ἀνελύσαμεν τὸ περιεχόμενον αὐτοῦ. Ἦδη ὁ κ. Πασχάλης ἐξέδοτο καὶ τὸν παρόντα δευτέρον τόμον. Ἰσοτίμον καὶ τῆς αὐτῆς σπουδαιότητος πρὸς τὸν πρῶτον, ἰσως δὲ καὶ μεγαλύτερας, διότι ἡ μεσαιωνικὴ ἱστορία τῆς Ἑλλάδος εἶνε καὶ ἡ μᾶλλον σκοτεινὴ, αἱ πηγαὶ δὲ ταύτης εἶνε πολλάκις δυσεύρετοι καὶ οἱ περὶ αὐτὴν ἀσχοληθέντες ἐλάχιστοι, ἰδίως Ἕλληνες. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ἔργον τοῦ κ. Δημ. Πασχάλη ἀναπληροῖ μέγα κενὸν καὶ συγχρόνως ὁ συγγραφεὺς προσφέρει μεγάλην ὑπηρεσίαν εἰς τὸ ἡμέτερον ἔθνος, διότι, ἐὰν οἱ συγγραφεῖς τῆς Δύσεως δείκνυνται τελειῶς ἀμερόληπτοι εἰς τὰς κρίσεις των περὶ τοῦ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κόσμου, ὃν ἐκθύμως καὶ ὁμοφώνως πάντες θαυμάζουσι, δὲν συμβαίνει ὁμως τὸ ἴδιον καὶ περὶ τῆς μεσαιωνικῆς ἡμῶν ἱστορίας, τῆς βυζαντινῆς, καὶ περὶ τῆς φραγκοκρατίας, διότι εἰς τὰς κρίσεις πολλῶν τούτων ἐμφανίζονται δύο στοιχεῖα νέα, σφόδρα τὴν κρίσιν ἐπισκοπιζοντα καὶ ἐπιηρεάζοντα, ἥτοι ὁ ἐθνισμὸς καὶ ἡ *θρησκεία*, εἶνε δὲ γνωστὸν πῶς ἀμφότερα ταῦτα βαθυτάτα συγκλονίζουσι τὴν ψυχὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν μᾶλλον πεπαιδευμένων καὶ βαθυστοχάστων καὶ τοῦτο δικαίως, διότι παιδιόθεν τὰ αἰσθήματα ταῦτα ῥιζοῦνται εἰς τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὕτω δεσμεύοντα τὴν κρίσιν δημιουργοῦσι τὴν τοσοῦτον ὀλεθρίαν «προκατάληπιν».

Ἦτο δὲ εἴπερ τις καὶ ἄλλος ὁ κ. Πασχάλης παρεσκευασμένος εἰς τὴν συγγραφὴν τῆς ἱστορίας τῆς Ἀνδρου καὶ δὴ τῆς τῶν μέσων αἰώνων, διότι πλεῖστα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἀφιέρωσεν εἰς τὴν μελέτην πάντων τῶν εἰς τὴν περιόδον ταύτην ἀναγομένων μνημείων, ὑπάρχει δὲ πληθὺς μονογραφιῶν αὐτοῦ καὶ διατριβῶν περὶ τῶν ὁποίων καὶ ὑφ' ἡμῶν αὐτῶν καὶ ὑπὸ ἄλλων εὐαφημοτάτη ἐγένετο μνεῖα. Ἀλλ' ὁ κ. Δημ. Πασχάλης ἐκτὸς τῆς αὐστηροτάτης ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς ὀξυνοίας καὶ εὐρυμαθείας, κέκτηται καὶ ἐν σπάνιον ἔτι δῶρον, ὁπερ δυστυχῶς στεροῦνται πολλοὶ σοφοὶ κατὰ τᾶλλα συγγραφεῖς, ἥτοι τὴν γλαφυρότητα τοῦ ὅφους, ἥτις καλλύνει καὶ ἐξαίρει ἐν ἔργον ἐπιστημονικὸν καὶ τάσσει τοῦτο μεταξὺ τῶν καλλιτεχνικῶν μνημείων ἐνὸς λαοῦ. Εἰς τοῦτο ὁ συγγραφεὺς ἠκολούθησε τὸ παράδειγμα τῶν μεγάλων ἡμῶν προγόνων, οἱ ὅποιοι ἔδιδον σχεδὸν τὴν αὐτὴν σημασίαν εἰς τὴν ἐξωτερικὴν μορφήν, ὅσῃν καὶ εἰς τὴν ἔννοιαν, διότι ἡ γλῶσσα εἶνε τὸ ἔνδυμα τῆς ιδέας, ὥς δὲ ὥραϊον σῶμα ἀσχημίζει ἀκαλαίσθητος περιβολή, ὁμοίως καὶ σοφὰς ἐννοίας καὶ ὑψηλὰ φρο-

νήματα ἀσχημίζει ἀπειρόκαλος καὶ χυδαία γλῶσσα ἡ ὕφος ἐστερημένον ἀρμονίας, συμμετρίας, ἐνότητος καὶ ἐν γένει πάντων τῶν στοιχείων τοῦ καλοῦ.

Ἄλλ' ἐκτὸς τοῦ ὕφους καὶ τῆς γλαφυρᾶς γλώσσης τὸ σύγγραμμα τοῦ σοφοῦ ιστοριογράφου τῆς Ἀνδρου ἐξαίρει καὶ ἡ ἐξαιρετικὴ τυπογραφικὴ ἐμφάνισις, ὅλως ἀψογος καὶ καλαισθητικωτάτη, πρὸς τούτοις δὲ καὶ παμπληθεῖς εἰκόνες, ἐξ ὧν πολλαὶ ὅλως νέαι καὶ ἀνέκδοτοι.

F. PERILLA

DAPHNI. Le monastère. L'église. L'histoire. Les mosaïques. Dessins. Bois, Aquarelles de l'auteur Edition de l'auteur—Salonique 1927.

Εἰς ἐξόχως πολυτελὲς καὶ φιλόκαλον τομίδιον ἐξέδωκεν ὁ διαπρεπὴς Ἰταλὸς ζωγράφος καὶ συγγραφεὺς κ. Φ. Περίλλα ἱστορικὴν καὶ καλλιτεχνικὴν περιγραφὴν τῆς *Ἱερᾶς Μονῆς Δαφνίου*. ἥς ὁ περίλαμπρος ναὸς (μετὰ τῶν μοναδικῶν ψηφιδωτῶν του ἀποτελεῖ ἀληθῆ ἀδάμαντα τῆς βυζαντινῆς τέχνης. Τὸ βιβλίον ἡ μᾶλλον τὸ λεύκωμα τοῦτο πρέπει νὰ γείνη κτῆμα καὶ στόλισμα κάθε ἑλληνικοῦ σπιτιοῦ. Καλλιτεχνικωτέρᾳ ἐμφάνισις τοῦ μνημείου τούτων δὲν ἡδύνατο νὰ γείνη.

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΧΑΛΙΟΡΗ

Ἡ Μονὴ τοῦ Προφήτου Ἑλίου. Τὸ μικρὸν, ἀλλὰ κομψὸν τοῦτο βιβλίάριον τοῦ ἐν Πειραιεὶ Καθηγητοῦ κ. Ν. Χαλιορῆ περιέχει συνοπτικὴν περιγραφὴν ὑπὸ ἱστορικὴν καὶ ἀρχιτεκτονικὴν ἔποψιν τῆς ἐν *Ῥόδῳ Μονῆς τοῦ Προφήτου Ἑλίου*, ἣν ἱδρυσεν πρὸ 112 ἐτῶν ὁ μοναχὸς Ἱερόθεος, ἀνὴρ εὐσεβέστατος καὶ οὗ ἡ μνήμη γεραίρεται ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἱστορικὴν καὶ ἔνδοξον νήσον. Πρὸ τῆς ἱδρύσεως τῆς εἰρημένης Μονῆς δὲν ὑπῆρχεν ἐκεῖ ὕψηλὰ ἡ ἀπλοῦν «Εὐρημητήριον», ὅπου κατέφευγον πολλοὶ εὐσεβεῖς μοναχοὶ καὶ ἀσκηταί. Μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τῆς ἱδρύσεως ὁ συγγραφεὺς ἄρχεται τῆς κατὰ μέρη περιγραφῆς τοῦ κτιρίου, τοῦτο δὲ ποιεῖ μετὰ πολλῆς ἀκριβείας καὶ κυριολεξίας, ἔχων ἄριστον ὁδηγὸν πρὸς τοῦτο τὴν ὑπὸ τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἀναστ. Ὁρλάνδου ἐκδοθεῖσαν «*Μοναστηριακὴν Ἀρχιτεκτονικὴν*», ἣτις εἶνε σύγγραμμα μοναδικὸν εἰς τὸ εἶδος του καὶ τὸ πρῶτον ἐν Ἑλλάδι ἐκδιδόμενον. Ἐν γένει τὸ μικρὸν τοῦτο ποιημάτιον εἶνε ἄξιον πάσης προσοχῆς, ὁ δὲ συγγραφεὺς του ἄξιος παντὸς ἐπαίνου, ὅτι παρὰ τὰς ἐπαγγελματικὰς αὐτοῦ ἀσχολίας καὶ τὸ κύριον αὐτοῦ διδασκαλικὸν ἔργον, ἐξεῦρε χρόνον ἱκανὸν ἵνα μελετήσῃ καὶ περιγράψῃ ἐν τῶν πολυπληθῶν ἐν Ἑλλάδι βυζαντινῶν ἱδρυμάτων, τὸ ὁποῖον δὲν εἶνε μὲν λίαν ἀρχαῖον, οὐχ ἥττον διατηρεῖ ἀκεραίους τοὺς κανόνας καὶ τὸ σχῆμα τῶν καθαρῶς βυζαντινῶν ἱδρυμάτων. Εἴθε τὸ παράδειγμα τοῦ φιλομούσου Καθηγητοῦ νὰ μιμηθῶσι καὶ ἄλλοι συνάδελφοί του!

A. Φ.